

GLOBALISERING SOM UTFORDRING TIL MISJON

Bryne kyrkje, 25.10.2022

Kjetil Aano

I Å FORSTÅ GLOBALISERING: ALT VAR ENKLARE FØR

Norge var eit kristent land.

Nordmenn var meir eller mindre kristne – eller?

Muslimane budde i Midt-Austen.

Afrika og Asia var “hedensk”.

Vesten var kristna, og

Det kristne Vesten skule kristna resten.

- Personleg eksempel

IRONISK OG OVERDRIVE

Vi visste at verden var meir samansett

Samtidig innber det de viktige sanningar.

- Enklare rammer
- Tydelegare *inndelingar* og grenser mellom oss og dei andre
- Klare lokale/nasjonale identitetar
- Sterkare kollektive identitetar
- (Ulemper: kva med minoritetars rettar? individuelle forskjeller osv)
- Manglande forståing for dei andre sine perspektiv

VERDEN ENDRAR SEG

Frå: «Vi drar ut for å møte verden» til
«Verden kjem til oss».

Endring er i utgangspunktet positivt. Men all endring kjem med ein pris.

Endringane blir fanga av ei rekke ord som vi alle omgir oss med:

ORD OM ENDRING

Sekularisering

Individualisering

Relativisering

Globalisering

Dette er både honnørord og
problemord.

I DAG: GLOBALISERING

Vi veit kva vi meiner med det

Her er eit forslag til nærare definisjon eller presisering av kva dette er:

“Globalization is the extension of the effects of modernity to the entire world, and the compression of time and space, all occurring at the same time”. (Robert Schreiter, sitert av T. Engelsviken, *The Church going global*, Regnum 2011).

(Globalisering er utvidinga av moderniteten, slik at den omfattar heile verden, og slik at bade tid og avstand blir mindre – og at alt dette skjer samtidig). (Mi omsetting).

GLOBALISERING

Globalisering er det som gjer verden mindre.

Globalisering gjer kommunikasjon på tvers av grenser, språk, kulturar og religionar mulig.

Globalisering har ofte noen felles underliggende verdimønster, som ikkje med ein gong lar seg avsløra. Vår utgåve er svært nær knyta til moderniteten,

- ei overtyding, eit premiss om vår verdens rasjonalitet
- Sekulært trykk: av-fortrylling av verden
- Ytre rammer som gjer kommunikasjon på tvers mulig (all slags kommunikasjonsmiddel).

GLOBALISERING SOM TRUSSEL OG UTFORDRING

Det som før var langt vekke, kjem nær.

Verden blir ein marknadsplass,

Verden blir *ein* marknadsplass,

Det vi før omtalte, må vi nå tiltala.

Fremjer relativisme og eit felles verdimønster som blir liberalt og autoritært på same tid,

Trugar lokale einingar – og fører til reaksjonar.

Globalisering er bade eit trugande fenomen, og ei svær utfordring til korleis vi skal tenka og handla *misjon*.

II

GLOBALISERING OG MISJON: HISTORISK PERSPEKTIV

Globalisering har skjedd før – i bølger:

- **Romariket:** ein marknad, eit nettverk av vegar, kulturell einskap, universelt språk og universell kultur- og religions-forståing (Tom Holland, Dominion).
- **Vikingetida:** eit kulturelt og økonomisk samhandlingsfelt, Byzants og Rus (Cat Jarman: Elvekonger).
- **Kolonitidas «fellesskapsprosjekt»:** Det Øst-Asiatisk handelskompaniet og kolonitidas vestlege dominans: Å spreia handel, sivilisasjon og kristendom (William Dalrymple).
- **Vår samtid:** Modernismens globale makt: ein økonomi, eit verdsett, eit marknad, ein verden.
- **Elektronisk kommunikasjon.** Felles plattformer som stel vår tid og merksemd (Strek).

GLOBALISERING SOM FØRESETNAD FOR MISJON

I ein viss forstand: Globalisering er ein føresetnad for kristen misjon: Romarriket var rammene for den kristne kyrkjias ekspansjon.

- Politisk rammeverk
- Fysisk kommunikasjon
- Kulturell kontakt
- Språkleg einenskap
- Økonomi: handelsvegar og marknad.

Globalisering har vore rammene rundt alle dei store misjonsbølgene i historia:

- Folkevandringar (vikingetida),
- den globale ekspansjonen i kolonitida,
- I dag???

KRISTEN TRU OG MISJON SOM GLOBALISERINGSAKTØR

Opna for ei felles verden – trekker nye folkegrupper inn i den store fellesskapet.

Fysisk ved at ein reiser og opprettar «stasjonar» – og slik gjer verden ein del av eit kulturelt og teologisk og administrativt fellesskap:

- Den globale katolske kyrkja.
- “Stavanger” som sentrum I eit lite kyrkjeunivers,
- Felles musikk, liturgi (språk), verdiar, trusvedkjenning, fortellingar.
- Ved at vi alle alltid ber med oss mixen av eigen kultur og tru, og slik påfører andre eit globalt tenkesett/verdisett.
- Dette tenkesettet var og er vestleg og moderne meir enn kristent og globalt.

DET GLOBALE OG DET LOKALE: GLOKALISERING

Den store verden trugar ofte den vesle verden, den trygge, samanbundne eininga, bygda, landsbyen, stammen, den etniske eininga osv.

Dette fører til:

- Når det globale trykket blir stort, vil det lokale verna seg: det lokale blir viktigare.
- Globalisering gir lokalisering.
- Dette ser vi over heile verden – I Norge: i alt frå kampen mot EU til framvekst av nasjonale og lokale tradisjonar I kledsdrakt, mat og musikk.
- Framvekst av kontekstuell teologi
- Framvekst av lokalt etablerte kyrkjer.

GLOKALISERING

Den spenninga som oppstår lokalt når ein møter samtidas globaliseringstrykk.

Misjonslitteratur skriv mykje om korleis desse to trekk møtest og utfyller kvarandre:

- «The Church going glocal»
- «Mission to the world»
- «Asante»
- «Guds skjulte stemme»

III

UTFORDRINGAR TIL MISJON – OG TIL KYRKJE

Å vera kyrkje er å misjonera. Presten er grunnleggande sett ein misjonær.

Den religiøst-nasjonale eininga som sa at heile folket var kristent, tilhøyrer fortida. Å tru noe anna er å lura seg sjølv.

Korleis misjonera? Misjonering blant dei som trur dei veit kva du er, er krevande.

Korleis misjonera i ei tid der «dei andre» og kan kontrollera det du seier om dei, og ikkje langt borte.

UTFORDRINGAR 2

Modernismen og postmodernismen.

- Famna modernismen, men med måte: Demonar og vekking på Madagaskar.
- Verdens gjenfortrylling: (Peter Berger: The desecularization of the world):
- Alt med måte: Prinsessa og sjamanen viser det.

UTFORDRINGAR 3

Frå universelle, eviggyldige sanningar til gjengiving av den store forteljinga, gjort lokal:

- Sitat: Andrew Walls: «Globalization of the faith involves translation, and translation leads to theological expansion». (Walls/Engelsviken s. 59).
- Det særeigne med kristendommen er at den lar seg omsetja til alle språk, og trua lar seg ikle alle slags kulturelle gevantar, utan at den sluttar å vera eit globalt fellesskap (Lamin Sanneh).
- Inkarnert tru: frå læresetningar som blir preikt, til erfaringsbasert nærvær:
 - pilegrimserfaringar
 - Naturopplevingar: Thomas Frank
 - Misjonærerfaring: direkte gudsoppleving
- Frå «personleg kristen» til kristen på ein personleg måte.

UTFORDRINGAR 4: VÅR VESTLEGE ROLLE

Mission in boldness and humility (Stephen Bevans).

Dialogisk tilnærming: Dialogisk misjon, ikkje misjon eller dialog.

Diakonalt nærvær. Finna språk og nærvær som kommuniserer.

KORLEIS DRIVA MISJON I DAG?

Heile verden er misjonsmark. Overlata til Helge Gård å utmeisla vegen vidare
Frå dominans til fellesskap.

Læra å ta imot.

Dialogisk i stil – audmjuk i form, men frimodig i innhald.

Folkekyrkjas framtid: - evangeliske og konservative kyrkjers framtid.

Frå rom for modernisme til gjenfortrylling.

Frå modernisme til mangfold – og samtidig med modernismens gaver.

Frå tru som læresetningar til tru som erfaring.

ASLES SVAR

«Ofte har utanlandske misjonstiotak skapt disharmoni som har ført til eksistensiell forvirring. Det igjen fører til at folk enten trekker seg unna, eller til at dei startar sine eigne kyrkjesamfunn». Asle Jøssang: «Religion and Globalization», i Engelsviken/Lundeby/Solheim: **The church going Glocal**

Så legg han til eit håp:

ASLES HÅP

«Eit auka medvit om globalisering vil truleg hjelpa misjonsorganisasjonar til å bli meir sensitive og bli i stand til å utforma ein teologi og ein arbeidspraksis som tar inn dei forståingshorisontane som folk har, og på den måten styrker dei som kjenner seg makteslause i møtet med globaliseringstrykket frå den store verden utanfor det trygge og velkjende universet dei lever i. Ei slik tilnærming skaper gjensidig tillit og bidrar til at ein også er i stand til å ta imot ein bodskap «som ikkje kom opp i noko menneskes hjarte»»).